

Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata o Inicijativi REKOM

Novi Travnik, Bosna i Hercegovina

6. juni 2009.

Konsultacije je organizirao Forum građana Tuzle, na kojima su se prvi put susreli predstavnici hrvatskih i bošnjačkih udruženja logoraša iz lokalne zajednice. Učestvovalo je 24 predstavnika udruženja/udruga logoraša, porodica šehida, palih boraca, kao i jedno udruženje civilnih žrtava rata. Uvodničari su bili Vehid Šehić (Forum građana Tuzle, BiH), Eugen Jakovčić (Documenta, Hrvatska) i Bogdan Ivanišević (Međunarodni centar za tranzicionu pravdu). Najavu događaja objavio je Portal live.ba.

Za većinu učesnika REKOM je prilika da se sazna istina o tome šta se događalo na njihovom području, da o tome govore obični ljudi i da se zaustavi razdvajanje djece.

Zločini ne smiju [se] zaboraviti, ali se moraju oprostiti jer učen sam od djetinjstva da se ljudskost očituje u tome koliko je čovjek sposoban i spreman da oprostí svome protivniku ili možda grubo rečeno neprijatelju. I stoga mislim da je Rekom prigoda za sve nas da na jedan način saznamo, upoznamo i kažemo o svemu onome što se događalo na ovim područjima. (Anđelko Kvesić, Hrvatska udruga logoraša u kantonu Središnja Bosna, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6. juni 2009.)

Pomozite vi nama da mi se formiramo odnosno uvrsti nas u zakon kao logoraše jer Savez logoraša BiH nismo regulisali svoj status kao logoraši. Znači sad vi nama pomognite to a mi tada nećemo imati protiv ništa niti sad imamo. Nek formiraju, inicijativa je dobra treba nam. (...) Ne treba zaboraviti recimo da su kod nas i djeca razdvojena, ne treba onaj kasniti sa formiranjem tih komisija to treba što prije da se i dalje ne stvara jaz između nas odnosno između djece, jer pazite jedno je školovanje kod Bosanaca, drugo je školovanje kod Hrvata, jedno je školovanje kod Srba, čak mi nemamo ni zakona o obrazovanju. (Husein Plivčić, Udruga logoraša opštine Vitez, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6. juni 2009.)

Mi smo za osnivanje jedne regionalne komisije upravo iz tog razloga što jedna komponenta ne želi surađivati sa drugom komponentom, tu je nama problem, ne narod obični, nego predsjednici i političari. (...) Pustite logoraše, pustite porodice poginulih boraca, pustite invalide da kažu ono što njih boli toj komisiji. Dajte da se formira ova komisija i riješen će biti problem, veliki problem kod nas. (Mirsad Dizdar, Savez logoraša Bosne i Hercegovine, Udruga logoraša Jajce, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6. juni 2009.)

Naši se mučitelji slobodno šetaju čak se nalaze i na visokim pozicijama i visoki su dužnosnici u ovoj vlasti koja ne radi nikako dobro za nas stradalnike domovinskog rata. Jako je bitno napomenuti da sudstvo i tužilaštvo ama baš ništa ne rade u BiH po pitanju stradalnika domovinskog rata, a nas posebice logoraša. Smatram da osnivanje ove regionalne komisije će doći do dokazivanja pravde i istine i ostvarivanje nas logoraša koji nam ta naša prava koja nam pripadaju po Ženevskoj konvenciji. (Marko Krajina, Hrvatska udruga logoraša iz Fojnice, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6. juni 2009.)

Što se tiče ove inicijative zaista je pozdravljam i mislim da treba ići iz stajališta žrtve jer aparat vlasti da je mogao riješiti ovaj problem odnosno da je htio riješiti dosad bi ga jel riješio. Tako da zaista pohvaljujem, samo kroz dijalog ali konstruktivan dijalog ćemo doći valjda jednog dana do jednog zaista demokratskog društva a osnovni temelj demokratskog društva jeste civilno društvo, to su upravo građani koji se udružuju u ostvarivanju zajedničkih ciljeva. (Sandra Velta, Hrvatska udruga logoraša iz Busovače, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6. juni 2009.)

Mojim potpisom izjave, moga udruženja, imate blagoslov 150 ljudi. Ja sam 151-vi. Znači 151 glas imate ovim mojim potpisom izjave sa moje strane. (Petar Madacki, Udruga hrvatskih političkih zatvorenika, Kiseljak, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6. juni 2009.)

Udruženja logoraša treba zajednički da vrše pritisak na vlasti da formiraju REKOM.

Udruženja sa istim ciljem, sa istim nazivom, imaju svoje različite predznake i oni obično su suprotstavljeni jedni drugima. (...) Samim tim svojim ponašanjem pomažu vlastima kojima je zaista cilj da ne uđemo u sistem države. (...) Mogla bi se stvoriti jedna krunska organizacija gdje bi se moglo eventualno za ostvarivanje svojih i prava, i istina i ciljeva, zajednički da nastupimo jer zaista je prepreka tu među nama. (Miralem Aletić, Udruženje logoraša opština Busovača, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 06.06.2009.)

Logoraš je logoraš. Ako ćemo ući u zakon idemo zajednički. Problemi isti, rane iste, mi imamo slobodu prava govora, vjeroispovijesti, možda je tučen i pretučen isto kao i ja. U čemu je razlika? Zašto moramo biti razdvojeni? Politici nacionalnih stranaka odgovara da je to tako, odgovara jednom Zagrebu, odgovara jednom Beogradu. I šta ko ispašta, mi ispaštamo. (Tahir Tahirović, Udruženje logoraša opštine Busovača, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6. juni 2009.)

Tu politiku mi smo legalizirali na izborima, mi svakim izborima politici dajemo moć. Ne dolaze oni sami, znači ovdje je bitno da mi kao građani, kao ljudi, kao ljudska bića ocijenimo da li mi imamo kapaciteta, da li imamo snagu da li mi imamo toliko morala u sebi da počnemo o tome na jedan ljudski civilizovani način govorit o zločinu svakom, bez obzira s koje strane činjen i od koga je činjen. (Fuad Kečo, Udruženje Demobilisani borci, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6. juni 2009.)

Kako iznaći puteve da naše političare koji nemaju volju da nam pomognu, da formiraju takvu komisiju? Jer im to ne ide u prilog. Dakle, nemojmo govoriti ko će finansirati, ko će biti član, prvo hajdemo pronaći prave puteve kojima ćemo stići do toga da izvršimo pritisak na predstavnike zakonodavne i izvršne vlasti da donesu zakonom da će uopće biti formirana komisija. (Anđelko Kvesić, Hrvatska udruga logoraša u kantonu Središnja Bosna, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 06.06.2009.)

Neki učesnici smatraju da članovi REKOM treba da budu stručnjaci i pojedinci koji su u stanju da saslušaju i žrtvu i počinioca, neovisno od nacionalne pripadnosti, a neki su sigurni da žrtve treba da budu među članovima.

U toj komisiji što vi kažete, znate ko treba da sjedi. Ljudi koji nisu bili ranjeni, ljudi koji nisu bili zatvoreni ni zatočeni, ljudi koji nisu učestvovali u ovom prokletom sukobu razumijete, jer ovdje je svako sa svakim ratovao. (...) U komisiji po meni treba da budu ljudi koji su kako bih se izrazio apatični od svih mogućih sukoba. (Petar Madacki, Udruga hrvatskih političkih zatvorenika iz Kiseljaka, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6.juni 2009.)

Mislim da tu regionalnu komisiju trebaju da sačinjavaju stručni ljudi koji nisu bolesni po pitanju nacije, (...) Uzmite ljude u komisiji prvo stručnjake, da imaju živaca prvenstveno saslušati te osobe prema kojima je učinjena nepravda, da imaju snage i volje da saslušaju i onu optuženu stranu i uzmite ljude prvenstveno ko neće gledat s druge strane stola kako se čovjek zove po imenu nego šta je doživio i šta trebamo mi uraditi na ime pomirenja. (Matija Jakšić, Udruga logoraša Domovinskog rata iz Jajca, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6.juni 2009.)

Ja vas pozdravljam za ovo formiranje komisije, stvaranje te komisije i da će pravosuđe donijeti svoje odluke. U ovoj komisiji treba da budu, neko od članova [porodica] poginulih, šehida, obitelji koji je izgubio nekoga svoga dragog, da uđe neko od stradalnika rata, logoraša, bilo koje to komponente, Srbin, Hrvat, Musliman i da uđe, da bude član, ako postoji mogućnost, jer metoda vlastite kože je sasvim nešto specifično. (Marjan Krajina, Udruga hrvatskih logoraša i zatočenika iz Fojnice, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6.juni 2009.)

Udruženja treba da pomognu rad komisije podacima i dokumentima koje posjeduju.

Što se tiče dokumentacije, što se tiče cifara, što se tiče grubog papira i neke statistike mislim da svi predsjednici udruga imaju određenu dokumentaciju i moraju da imaju što bi olakšalo komisiji posao. (Tahir Tahirović, Udruženje logoraša opštine Busovača, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6.juni 2009.)

Postoji strah da će biti zloupotreba ako države finansiraju rad REKOM.

Iz kojih sredstava će se finansirati ako vlasti formiraju komisiju znači sredstva će biti obezbjeđena od države, onda nas kao zatočenike, zarobljenike nigdje neće biti. Onda će se zaposliti kojekakvi od ministara familija, doministara, zaposliće se vozači, a mi ćemo i dalje kuburiti ko što kuburimo i danas dan. (Ređo Isić, Udruženje logoraša općine Travnik, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6. juni 2009.)

Izražena je sumnja da će komisija pomoći da logoraši budu obeštećeni.

Srednjobosanski kanton je jedini kanton sa specijalnim režimom. Morate uplatiti da bi vas ocijenila komisija i na kraju, po završetku rada komisije vi dobijate pozitivan ili negativan odgovor. Platite 28KM, ali nećete dobiti pozitivan odgovor jer oni traže ljekarske nalaze iz perioda rata, znači '92- '93. A kome je bilo na um palo po izlasku iz logora da ide ljekaru, molim vas? I ko to garantuje da će ova koalicija, mislim komisija, pomoći ljudima, pomoći logorašima, znači da ljudi budu obeštećeni. (Ređo

Isić, Udruženje logoraša općine Travnik, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6. juni 2009.)

Najvažnije je da se pronađu grobnice i nađu posmrtni ostaci onih kojih nema.

Mrtva glava, čini mi se da je u ovoj cijeloj priči, cijelom društvu BiH, bar na kojem sam ja području, a i šire, najmanje vrijedi mrtva glava. (...) Materijalna prava su ugrožena kod svijetu ali nešto je najvrednije, što je jedan od vas govornika rekao, znati gdje je grobnica, da se to otkrije, gdje je ko nestao, a mrtav je. To je najbitnije, a danas u ovoj priči, ja se izvinjavam logorašima, oni jesu dobili udarac, ali udarac je najveći nama žrtvama koji samo na pomisao da ja nemam više svog sina. (Kulaš Haso, Udruženje porodica šehida i poginulih boraca Armije BiH, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6. juni 2009.)

Ja bih pozdravila ovu ideju o formiranju komisije iz razloga toga znači da se pronađu nestali da se zadovolji žrtve a to su porodice znači poginulih i nestalih. (Zilha Imamović, Organizacija porodica šehida i poginulih boraca Kiseljak, BiH, Lokalne konsultacije sa udruženjima logoraša, zatvorenika, boraca i žrtava rata, Novi Travnik, BiH, 6. juni 2009.)